

Αυτορρύθμιση στις αγροτικές περιοχές/ύπαιθρος

Πώς μπορεί να καλυφθεί η απουσία του κράτους;

Κρίνα Μπελεάν

Δικηγόρος – ΔΣ Χανίων

Περιβαλλοντολόγος, MSc

Στην Ελλάδα, οι κατ' εξοχήν αγροτικές περιοχές καταλαμβάνουν το 82,2% του εδάφους, την στιγμή που ο μέσος όρος για το σύνολο της επικρατείας της ΕΕ είναι στο 52%

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί:

➔ **δομικό χαρακτηριστικό της ελληνικής κοινωνίας**

➔ **συστατικό παράγοντα της ελληνικής οικονομίας και ανάπτυξης τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο**

Το φυσικό περιβάλλον υποβαθμίζεται συνεχώς από την ανθρώπινη εκμετάλλευση του αγροτικού χώρου

➔ Η ρύπανση από τα απόβλητα των ελαιουργείων

➔ Στις περιοχές όπου γίνεται υπερβόσκηση έχουμε συχνά πυρκαγιές, για τη δημιουργία βοσκοτόπων, με αποτέλεσμα η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων αυτών, η οποία πολλές φορές είναι μη αναστρέψιμη καθώς καταστρέφεται η βλάστηση και χάνεται το γόνιμο έδαφος

Το αγροτικό περιβάλλον αλλάζει και τις αλλαγές αυτές τις προκαλεί μια σειρά παραγόντων ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται:

- οι πρακτικές της γεωργίας
- η πρωτογενής παραγωγή
- η αστικοποίηση
- ο τουρισμός και η αναψυχή
- οι εξωτερικές διεργασίες

Η βιοποικιλότητα παίζει σημαντικό ρόλο στην υγεία των αγροτικών οικοσυστημάτων:

- ➔ συνεισφέρει στην σταθερότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων προσφέροντας φυσική προστασία από εχθρούς και ασθένειες των καλλιεργειών
- ➔ διατήρηση της υγείας του εδάφους και του νερού
- ➔ διατήρηση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων

Οι επιπτώσεις της παραγωγιστικής γεωργίας στο αγροτικό περιβάλλον είναι τρεις:

→ διατάραξη φυσικής κατοικίας και απώλεια της χλωρίδας και της πανίδας (βιοποικιλότητα)

→ η ρύπανση των υδατικών πόρων, η διάβρωση του εδάφους

→ η υποβάθμιση του υδροφόρου ορίζοντα

Οι σύγχρονες γεωργικές πρακτικές έχουν ως αποτέλεσμα:

➔ την εγκατάλειψη των παραδοσιακών μορφών ήπιας καλλιέργειας

➔ την εκμηχάνιση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με παράλληλη χρήση μεγάλων ποσοτήτων φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων

Στην Ελλάδα, το περιβάλλον προστατεύεται νομικά από:

α) διεθνή κείμενα

- Σύμβαση Ραμσάρ (προστασία των υγροτόπων)
- Σύμβαση του Ρίο ντε Τζανέιρο (βιοποικιλότητα)
- Πρωτόκολλο του Κιότο (για τη αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος)

β) κοινοτική νομοθεσία

- οι ευρωπαϊκές οδηγίες οι οποίες ενσωματώνονται στο ελληνικό δίκαιο (π.χ. 79/409/ΕΟΚ, 92/43/ΕΟΚ, 2004/35 ΕΚ)

γ) ελληνική νομοθεσία

- Συνταγματική προστασία, νόμος 1650/1986
- ο Δασικός Κώδικας

ΚΑΠ = Κοινή Αγροτική Πολιτική

Νέους στόχους (2015-2020):

- ➔ Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων
- ➔ Αειφόρος διαχείριση φυσικών πόρων και δράση για την κλιματική αλλαγή
- ➔ Ισορροπημένη αγροτική ανάπτυξη

Η Ελλάδα έχει στη διάθεση της τα νομικά εργαλεία, άλλα η **ΕΦΑΡΜΟΓΗ** της περιβαλλοντικής νομοθεσίας είναι **ελλιπής**:

➔ **πλημμελής εφαρμογή νομοθεσίας από αρμόδιες υπηρεσίες**

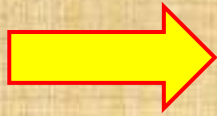
➔ **μη συμμόρφωση της Διοίκησης με τις αποφάσεις των δικαστηρίων**

➔ **μακροχρόνιες διαδικασίες ελέγχου των παραβάσεων**

➔ **ελλιπής εφαρμογή της Κοινοτικής Νομοθεσίας, συνήθως υπό την πίεση της ΕΕ και την απειλή του ΔΕΚ**

Δημιουργία/
Συμφωνία/
Αναθεώρηση

Ενσωμάτωση/
Επικύρωση

Παρακολούθηση/
Επιβεβαίωση/
Έλεγχος

Αποτελεσματικότητα

Υλοποίηση/
Εφαρμογή

Συμμόρφωση

Η περιβαλλοντική νομοθεσία δεν είναι
απομονωμένος τομέας

Η αποτελεσματική εφαρμογή της περιβαλλοντικής
νομοθεσίας απαιτεί κάποιες βασικές
προϋποθέσεις:

- δομές
- υποδομές
- καταρτισμένο και επαρκές προσωπικό
- πολιτική βούληση
- παρακολούθηση
- ελέγχους

Προτάσεις σχετικά με την περιβαλλοντική νομοθεσία:

- ➔ κωδικοποίηση του Δικαίου του Περιβάλλοντος στο σύνολο του
- ➔ νομοθετική σταθερότητα
- ➔ συμβατότητα του Ελληνικού Νόμου με το Κοινοτικό Δίκαιο
- ➔ ολοκλήρωση των νομοθετικών πλαισίων σε τομείς που έχουν σχέση με το περιβάλλον και δεν ρυθμίζουν θέματα δόμησης (π.χ. ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, βιολογική γεωργία)

Η πραγμάτωση της προστασίας του περιβάλλοντος δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την νομοθέτηση

Η εφαρμογή του περιβαλλοντικού δικαίου επηρεάζει ακόμα και το **τοπικό επίπεδο** και την καθημερινότητα του πολίτη

Για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται ποιοτική αλλαγή στην αντίληψη του ανθρώπου για το περιβάλλον και σε αυτό θα βοηθήσει η παιδεία

Η συνεργασία/συμμετοχή των πολιτών στη προστασία του περιβάλλοντος:

- ➔ συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος πρόσβασης των πολιτών στα διοικητικά στοιχεία
- ➔ άτυπες μορφές συνεργασίας μεταξύ διοίκησης και ιδιωτών (π.χ. περιβαλλοντικές συμφωνίες)
- ➔ εθελοντική συμμετοχή (π.χ. υποβολή δηλώσεων αυτοδέσμευσης, τοποθέτηση περιβαλλοντικών υπευθύνων)
- ➔ οικολογικές οργανώσεις

Οι αγρότες πρέπει να διαλέξουν μεθόδους γεωργίας συμβατές με την προστασία του περιβάλλοντος:

- ➔ Βιολογική γεωργία
- ➔ Ολοκληρωμένη διαχείριση
- ➔ Διατήρηση φυτοφρακτών
- ➔ Μικρές εκτάσεις με ποικιλία παραγωγής
- ➔ Καλλιεργούμενα φυτά συγγενή άγριων ποικιλιών
- ➔ Αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων

Οι αγρότες μπορούν να ακολουθούν το μοντέλο της βιώσιμης γεωργία η οποία:

➔ αυξάνει την απόδοση των καλλιεργειών και μπορεί να παράξει περισσότερη τροφή σε σχέση με τη συμβατική γεωργία

➔ μειώνει τα κόστη παραγωγής αγροτών και κτηνοτρόφων

➔ βασίζεται σε πρακτικές προσαρμοσμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες όπως καλλιέργεια τοπικών ποικιλιών χαμηλού κόστους, ήπιους τρόπους λίπανσης, κλπ.

Η αυτορρύθμιση στις αγροτικές περιοχές μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους:

A. Αγροτικοί συνεταιρισμοί

- ➔ περιορίζουν την εκμετάλλευση των μελών τους από το μεγάλο κεφάλαιο
- ➔ βελτιώνουν την οικονομική κατάσταση των αγροτών
- ➔ μειώνουν το κόστος παραγωγής

B. Την χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας για να προωθήσουν τα προϊόντα τους

➔ υπάρχουν δύο (2) κρατικές ιστοσελίδες που δίνουν την ευκαιρία στους παραγωγούς αγροτικών προϊόντων να πουλήσουν τα προϊόντα τους διαδικτυακά:

την ιστοσελίδα «Ελληνικά Τρόφιμα»

[\(greekfood.minagric.gr\)](http://greekfood.minagric.gr)

www.okaa.gr

Γ. Ο τουρισμός ως αναγκαίο όχημα για την προώθηση των τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό

- ➔ να υπάρχουν πρωτοβουλίες από ομάδες παραγωγών
- ➔ να αξιοποιηθούν τα κοινοτικά κονδύλια για την προβολή των προϊόντων ΠΟΠ
- ➔ να ταυτοποιηθεί η ποιοτική διαφοροποίηση ενός προϊόντος με τα πολιτισμικά και τα γεωφυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής που το παράγει
- ➔ αγροτουρισμός

Δ. Συμμετοχή των αγροτών σε διεθνείς και πανελλαδικές εκθέσεις για τη προώθηση των προϊόντων τους

➔ να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των αγροτικών προϊόντων

➔ δυνατότητα να κλείσουν εμπορικές συμφωνίες για την εξαγωγή των αγροτικών προϊόντων

Ε. Να ακολουθήσουν την σωστή στρατηγική έτσι ώστε να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί

Ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον προκαλεί τους αγρότες να επικεντρωθούν:

➔ στην ικανοποίηση των αναγκών των πελατών

➔ στη βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής

Z. Συνεργασία αγροτών με επιστήμονες (π.χ. με γεωπόνους)

➔ Να συμβουλευτούν με τους γεωπόνους όσον αφορά: τους σπόρους που θα χρησιμοποιούν, πότε και πως θα καλλιεργήσουν, πώς και πότε θα καταπολεμήσουν τις διάφορες ασθένειες

➔ Να παρακολουθούν εκπαιδευτικά σεμινάρια για την ορθή χρήση φυτοφαρμάκων, για την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος

*Ευχαριστώ για την
παρουσία σας και την
προσοχή σας...*

*Κρίνα Μπελεάν
E-mail: crina25@yahoo.com*